

Kainuun kesäyliopisto
Keski-Pohjanmaan kesäyliopisto
Savonlinnan kesäyliopisto – Samiedun kesäyliopisto

Kielitietoinen koulu ja S2-opetus
OPH 350/5188/2022
15.5.2023 – 30.06.2025

Vinkkikirjasto

Kainuun kesäyliopisto
Keski-Pohjanmaan kesäyliopisto
Savonlinnan kesäyliopisto – Samiedun kesäyliopisto

Kielitietoinen koulu ja S2-opetus
OPH 350/5188/2022
15.5.2023 – 30.06.2025

Vinkkikirjasto

Sisällysluettelo

Vastaanottava koulu	3
Tietoa Suomeen saapumisesta ja koulunkäynnin aloittamisesta	3
Opetuksen järjestäminen	4
Tsekkauslista	5
Esimerkkikunnissa annettua ohjeistusta	5
Monikulttuurisen koulun ja kotien yhteistyö	7
Tietoa kulttuureista ja opetuksesta	7
Tukea viestintään	8
S2-perusteita luokanopettajille	9
Materiaalivinkkejä	9
Kirjallisuutta ja artikkeleja	10
S2-perusteita aineenopettajille	12
Vinkkejä kielitietoisuuteen	12
Materiaaleja ja ainekohtaisia vinkkejä	12
S2 -vahvistusta äidinkielen ja kirjallisuuden opettajille	15
Materiaaleja	15
Kirjallisuutta ja artikkeleja	16
Kirjasarjoja ja muita materiaaleja	18
Kirjoja, kirjasarjoja ja verkkomateriaalia	18
Pelejä	18

Vastaanottava koulu

Oppivelvollisuuslaki 2 § Oppivelvollisuuden alkaminen ja päättyminen Suomessa vakinaisesti asuvat lapset ovat oppivelvollisia. Lapsi katsotaan tätä lakia sovellettaessa Suomessa vakinaisesti asuvaksi, jos hänellä on kotikuntalaissa (201/1994) tarkoitettu kotikunta Suomessa. Henkilöllä on oikeus vapautua oppivelvollisuudesta, jos hänen maassa oleskelunsa peruste on opiskelu. Asuinkunta päättää oppivelvollisuudesta vapauttamisesta hakemuksesta. (8.7.2022/715) <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2020/20201214>

Tietoa Suomeen saapumisesta ja koulunkäynnin aloittamisesta

- Tilastokeskus: Maahanmuuttajat ja kotoutuminen <https://stat.fi/tup/maahanmuutto/index.html>
- Kotikuntien saamisen edellytykset eri maiden kansalaisille Kotikunta | Digi- ja väestötietovirasto <https://dvv.fi/kotikunta>
- Maahanmuuttoprosessi - sijoittuminen kuntiin <https://kotoutuminen.fi/etusivu>
- Maahanmuuttoprosessi - sijoittuminen kuntiin: Tietoa sinulle, kun toimit opettajana <https://kotoutuminen.fi/tietoa-opettajille>
- Maahanmuuttajien koulutus - OKM - Opetus- ja kulttuuriministeriö <https://okm.fi/maahanmuuttajien-koulutuksen-kehittaminen>
- Tilapäinen suojelu - Sisäministeriö (intermin.fi) <https://intermin.fi/ukraina/tilapainen-suojelu>
- Tilapäinen suojelu | Maahanmuuttovirasto (migri.fi) <https://migri.fi/tilapainen-suojelu>
- Turvapaikka Suomesta | Maahanmuuttovirasto (migri.fi) <https://migri.fi/turvapaikan-hakeminen>
- Turvapaikan hakeminen Suomessa: Ilman huoltajaa oleva lapsi (migri.fi) <https://migri.fi/lapsi>
- Suomi tukee ihmisoikeuksien toteutumista vastaanottamalla pakolaisia <https://kotoutuminen.fi/pakolaisten-vastaanotto>
- Turvapaikanhakijoiden vastaanottoa ohjaava laki kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110746>
- Turvapaikanhakijat ja pakolaiset - Sisäministeriö (intermin.fi) <https://intermin.fi/maahanmuutto/turvapaikanhakijat-ja-pakolaiset>
- Turvapaikanhakijoiden opiskelumahdollisuudet - OKM - Opetus- ja kulttuuriministeriö <https://okm.fi/turvapaikanhakijoiden-opiskelu>
- Turvapaikanhakijan opiskeluoikeus <https://migri.fi/turvapaikanhakijan-opiskeluoikeus>
- Vastaanottokeskuksissa olevien turvapaikanhakijoiden sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestäminen | Kuntaliitto.fi <https://www.kuntaliitto.fi/yleiskirjeet/2021/vastaanottokeskuksissa-olevien-turvapaikanhakijoiden-sosiaali-ja>
- Turvapaikanhakijoiden sosiaaliturva ja palvelut Suomessa - Sosiaali- ja terveysministeriö (stm.fi) <https://stm.fi/turvapaikanhakijoiden-palvelut>

- Maahanmuuttajien sosiaaliturva, hyvinvointi ja terveys - Sosiaali- ja terveysministeriö (stm.fi) <https://stm.fi/maahanmuuttajien-hyvinvointi>
- Tilapäinen suojelu ei tarkoita oikeutta saada Kelan asumisperusteisia etuuksia | Henkilöasiakkaat | Kela
<https://www.kela.fi/ajankohtaista/tilap%25C3%25A4inen-suojelu-ei-tarkoita-oikeutta-saada-kelan-asumisperusteisia-etuuksia>

Opetuksen järjestäminen

- Usein kysytyt kysymykset – maahanmuuttajaopetus <https://www.oph.fi/fi/usein-kysyttya>
- Maahanmuuttajien koulutus | Opetushallitus <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/maahanmuuttotaustaiset-oppijat>
- Maahanmuuttotaustaiset oppilaat perusopetuksessa | Opetushallitus <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/maahanmuuttotaustaiset-oppilaat-perusopetuksessa>
- Maahanmuuttotaustaiset oppijat perusopetukseen valmistavassa opetuksessa | Opetushallitus <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/perusopetukseen-valmistava-opetus>
- Perusopetukseen valmistava opetus -opaskirja | Opetushallitus <https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/perusopetukseen-valmistava-opetus.pdf>
- Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/perusopetuksen-opetussuunnitelman-perusteet>
- Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet | Opetushallitus <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/perusopetuksen-opetussuunnitelman-perusteet>
- Perusopetusta täydentävän oppilaan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet | Opetushallitus https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/LIITE%203%20PERUSOPETUS%20TA%20T%C3%84YDENT%C3%84V%C3%84N%20OPPILAAN%20OMAN%20C3%84IDINKIELEN%20OPETUKSEN%20TAVOITTEET_2.pdf
- Oman äidinkielen opetus | Opetushallitus (oph.fi) <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/oman-aidinkielen-opetus>
- Opetusjärjestelyistä | Opetushallitus <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/opetusjarjestelyista>
- Kielitaidon tasojen kuvausasteikko | Opetushallitus (oph.fi) https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/kielitaidon_tasojen_kuvausasteikko.pdf
- Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus <https://www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/suomi-toisena-kielena-ja-kirjallisuus-0>
- Suomi vieraana kielenä -opetus pähkinänkuoressa <https://www.superprof.fi/blog/suomi-toisena-kielena-opetuksen-jarjestaminen-suomessa/>

- Tehostettu ja henkilökohtainen oppilaanohjaus <https://www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/tehostettu-ja-henkilokohtainen-oppilaanohjaus>
- Perustietoja ja -taitoja – maahanmuuttajat aikuisten perusopetuksessa <https://www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/perustietoja-ja-taitoja-maahanmuuttajat-aikuisten-perusopetuksessa>
- Palvelussuhteen ehdot maahanmuuttajaopetuksessa <https://www.ktlehti.fi/2016/1/palvelussuhteen-ehdot-maahanmuuttajaopetuksessa>

Tsekkauslista

- Kunnan sopimukset ja järjestelyt maahanmuuttotustaisten oppilaiden vastaanottamiseksi
 - Yhteistyö eri viranomaistahojen kanssa, myös hyvinvointialue!
- Tarvittavat suunnitelmat, asiakirjat, kaavakkeet, ohjeistukset kuntoon
 - tarvittaessa kääntäminen eri kielille
 - huom. valmistan opetuksen opetussuunnitelma
- Opiskelupolku esiopetuksesta 2. asteelle, nivelvaiheet
- Tarvittavien ryhmien perustaminen, henkilöstön rekrytointi (resurssointi)
 - henkilöstön koulutus! (myös muu henkilöstö tietoisiksi asioista)
- Oppilaaksiottoprosessi
 - Valmistava opetus - eroaminen - valmistuminen → perusopetuksen opetussuunnitelma
 - Valmistavan opetuksen oppilailla läsnäoloseuranta
- Opetusmateriaalit (resurssointi)
- Oman äidinkielen opetus
- Tukitoimet (resurssointi) - opiskelu- ja terveydenhuoltopalvelut, hyvinvointialue
- Kotouttamisen ja integroinnin tuki
- Päätösprosessit - kuka vastuussa mistäkin päätöksistä kunnan hallintosäännön mukaan
- Arviointi
 - Kielitaito
 - Oppimisen tavoitteet, muut omat tavoitteet (arviointitiedotteet, todistukset, opinto-ohjelma)
- Yhteistyötahot

Esimerkkikunnissa annettua ohjeistusta

- Tietoa Kajaanin perusopetuksesta selkokielellä <https://www.kajaani.fi/kasvatus-ja-koulutus/perusopetus/monikulttuurinen-opetus/>
- Kieli- ja kulttuuriryhmien opetus Kokkolassa <https://www.kokkola.fi/kasvatus-ja-koulutus/perusopetus/kieli-ja-kulttuuriryhmien-opetus/>
- Kieli- ja kulttuuriryhmien opetus Joensuussa <https://www.joensuu.fi/kieli-ja-kulttuuriryhmien-opetus>
- Kieli- ja kulttuuriryhmien opetus Jyväskylässä <https://www.jyvaskyla.fi/opetus/kieli-ja-kulttuuriryhmat>

- Monikulttuurinen opetus Turun kaupungissa
<https://blog.edu.turku.fi/monikulttuurinenopetus/>
- Savonlinnan seudun perusopetuksen opetussuunnitelma | Savonlinnan kaupunki, Enonkosken kunta <https://seutuops.wordpress.com/>
- Erityinen tutkinto ja siitä annettavat todistukset Kartulassa
<https://peda.net/opetussuunnitelma/ksops/karstula/luku6/6-7>
- Savonlinnan varhaiskasvatuksen, esi-ja-perusopetuksen monikulttuurisuussuunnitelma <https://www.savonlinna.fi/asukas/kasvatus-ja-opetus/perusopetus/monikulttuurisuussuunnitelma/>
- Savonlinnan seudullinen kotouttamisohjelma <https://www.savonlinna.fi/wp-content/uploads/2023/02/kotoutumisohjelma-2022-2025-savonlinnan-seutu.pdf>
- Kotoutumispalvelut – Savonlinna
<https://www.savonlinna.fi/asukas/kotoutumispalvelut/>
- Monikulttuurisen opetuksen virtuaalikoulun sivusto
<http://www.moped.fi/index.html>

Monikulttuurisen koulun ja kotien yhteistyö

”Kulttuurienvälisen vuorovaikutuksen suurin haaste ei ole vieraan, vaan oman kulttuurin tuntemus ja sen vaikutuksen tiedostaminen omassa ajattelussa ja käyttäytymisessä.”

Nancy J. Adler, International dimensions of organizational behavior.

Tietoa kulttuureista ja opetuksesta

- Heimonen, J. 2019. Tietoa kulttuureista ja kulttuuritietoisuutta – opettajalle ja opiskelijalle. Kieli, koulutus ja yhteiskunta 4.
<https://www.kieliverkosto.fi/fi/journals/kieli-koulutus-ja-yhteiskunta-toukokuu-2019/tietoa-kulttuureista-ja-kulttuuritietoisuutta-opettajalle-ja-opiskelijalle>
- Kulttuurienvälinen osaaminen kohtaamistilanteissa
<https://peda.net/kol/foorumi/m/mkk/t2kk>
- Miksi tulkitsemme eri tavoin? | Moninaisuus | Tampereen korkeakoulu yhteisö
<https://sites.tuni.fi/moninaisuus/johdanto3/miksi-tulkitsemme-eri-tavoin/>
- Kulttuurit tutuksi | Opetushallitus <https://www.oph.fi/fi/oppimateriaali/kulttuurit-tutuksi>
- Cultural Adjustment | Berkeley International Office
<https://internationaloffice.berkeley.edu/living/cultural>
- Ahlholm, M., Piippo, I. & Portaankorva-Koivisto, P. (toim.) 2023. Vastasaapuneet luokahuoneissa. Ikkunoita valmistavaan opetukseen ja monikieliseen kouluun. Tampere: Vastapaino. (Ei ladattavissa)
- OPH: opetussuunnitelman tiivistelmiä eri kielillä <https://www.oph.fi/en/statistics-and-publications/publications/finnish-education-nutshell>
- OPH: Koulunkäynti ja oppimisen tuki Suomessa -opas eri kielillä <https://vip-verkosto.fi/koulunkaynti-ja-oppimisen-tuki-suomessa-opaat/>
- Vanhempainliitto: Koulu alkaa - opas eri kielillä
<https://vanhempainliitto.fi/vanhempainliitto/vanhempainliitto/koulu-alkaa-tervetuloa/>
- Vanhempainliitto: Tervetuloa yläkouluun -opas eri kielillä
<https://vanhempainliitto.fi/vanhempainliitto/vanhempainliitto/tervetuloa-ylakouluun/>
- Monikulttuurinen kodin ja koulun yhteistyö
https://peda.net/p/sanna.kekkonen%40hirvensalmi.fi/ma/tmk/mkjky:file/download/5a3dcff684d2bf26b986c2b8e42e400ea66991f0/130188_monikulttuurinen_kodin_ja_koulun_yhteisty_2010_esite_oph.pdf
- Lukemisen tärkeys eri kielellä <https://luelapselle.fi/parents-guide/>
- OPH: tietoa kiusaamisesta eri kielillä <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/kiusaamisen-vastainen-tyo>
- ETNO: Tietoa koulukiusaamisesta eri kielillä <https://kotoutuminen.fi/-/etno-julkaisi-vieraskielisille-selkokielisen-oppaan-koulukiusaamisesta>
- Suomessa on vallalla yhä jako naisten ja miesten töihin – katso, miten alat ovat juuttuneet sukupuoliin | Yle <https://yle.fi/a/3-10631824>

- Monikulttuurinen koulu – ideoita ja käytänteitä
https://blogs.helsinki.fi/kohtaamisiakoulumaailmassa/files/2016/02/monikulttuurinen_koulu.pdf
- Akkulturaation vaiheet <https://www.unthsc.edu/students/wp-content/uploads/sites/26/Racial-and-Cultural-Identity-Development-Model-table.pdf>
- Kulttuurinen moninaisuus osaksi koulun arkea ja käytänteitä
<https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/OpeOpas-KuTiMat%20%281%29.pdf>

Tukea viestintään

- Mitä on kielitietoisuus ja miten se näkyy koulussa?
<https://www.kieliverkosto.fi/fi/journals/kieli-koulutus-ja-yhteiskunta-maaliskuu-2019/mita-on-kielitietoisuus-ja-miten-se-nakyy-koulussa>
- Tunne kieli <https://sites.google.com/jyu.fi/tunne-kieli-verkkomateriaali/etusivu>
- Selkokielen tarvearvio <https://www.kehitysvammaliitto.fi/selkokielen-tarve-kasvanut/>
- Ella Airaksinen: Ohjeita kohteliaaseen puhutteluun selkokirjoittajalle
<https://blogs.helsinki.fi/klaara-network/2020/06/15/ella-airaksinen-ohjeita-kohteliaaseen-puhutteluun-selkokirjoittajalle/>
- Näin puhut selkokieltä <https://selkokeskus.fi/selkokieli/nain-puhut-selkokielta/>
- Pikaopas selkokieliseen kommunikointiin https://selkokeskus.fi/wp-content/uploads/2019/11/selkokielen_pikaopas_printattava_vari_verkkoon.pdf
- Johanna Kartio: 12 askelta selkokielellä opettamiseen
<https://kansalaisopistojenliitto.fi/wp-content/uploads/2016/10/12-askelta-selkokielella-opettamiseen.pdf>
- Kielitietoisia käytänteitä opettajille - Sukella kieleen ja kulttuuriin
<https://dived.fi/kielitietoisia-kaytanteita-opettajille/>
- Kielitietoisuus ja kielitietoiset työtavat <https://enorssi.fi/wordpress/wp-content/uploads/Kielitietoisuus-Ilona-Kuukka.pdf>
- Minästä kiinni & Kielestä koppi | Minästä ja kielestä kiinni (utu.fi)
<https://sites.utu.fi/minasta-ja-kielesta-kiinni/wp-content/uploads/sites/179/2021/02/Kielestä-koppi-oppimateriaali.pdf>
- Oma kieli – oma mieli <https://www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/oma-kieli-oma-mieli>
- Kietu-opetus, Tampereen malli
https://opi.tampere.fi/uploads/sites/9/2022/09/3cc63e0e-kietu_kasikirja_2022.pdf
- Monimuotoisten ja monikulttuuristen ryhmien opetukseen soveltuvia toiminnallisia menetelmiä ohjeineen yhteisöllisyyden ja osallisuuden rakentamiseen – TOIVO-materiaali <https://sites.google.com/metropolia.fi/toivo-materiaalipankki/etusivu>

S2-perusteita luokanopettajille

YouTube:

Opitaan suomea laulamalla! Kielinuppu

<https://www.youtube.com/channel/UCioNvXnSYCVr8IHrIRdSMcw>

Suomen kielen kurssi ja aikuisten lukutaitokurssin videoita, tasot 0 - B2. Suomen kurssi <https://www.youtube.com/@SuomenKurssi>

Napaketku on Napapiirillä elävä suomen kielen opas

<https://www.youtube.com/@napaketkusuomi1224>

Suomen kielen opiskeluun tarkoitettua materiaalia. www.osaansuomea.fi ja

www.osaansuomessa.fi <https://www.youtube.com/@Osaansuomea>

Tunnistatko suomen kielen murteet?

<https://www.youtube.com/watch?v=dfReKFBfu0A>

Äänneharjoittelu

<https://www.youtube.com/playlist?list=PLmTB6DE3IKafFolrsfJ41XnZ-Trju2kma>

Opi suomea Katan kanssa <https://www.youtube.com/@OpisuomeaKatankanssa>

Mahdollisuuksien Matkalaukut

<https://www.youtube.com/@MahdollisuuksienMatkalaukut>

Materiaalivinkkejä

- S2-opettajien linkit verkko-oppimateriaaleihin ja kommentoitu luettelo S2- opetuksen materiaaleista | Suomenopettajat ry
<https://www.suomenopettajat.fi/toiminta/linkit/verkkomateriaalit/>
- Kieliverkoston opetusmateriaalivinkit <https://www.kieliverkosto.fi/fi/tassu-tiu/opettajalle/opetusmateriaaleja>
- KieliVertailu-työväline etenkin varhaiskasvatukseen <https://sites.utu.fi/kielivertailu/>
- Valmistavan vuoden huoneentaulut
<https://blogs.helsinki.fi/vastaantulo/materiaalipankki/valmistavan-vuoden-huoneentaulut/>
- Tulostettavaa S2-materiaalia – Freed.com <https://www.freed.com/>
- S2-materiaaleja etäopiskeluun kaikenikäisille | Opetushallitus (oph.fi)
<https://www.oph.fi/fi/uutiset/2021/s2-materiaaleja-etaopiskeluun-kaikenikaisille>
- Supisuomea | Kielet | Oppiminen | yle.fi
<https://yle.fi/aihe/artikkeli/2015/12/15/supisuomea>
- Toka suomi: (erit. kuullunymmärtämisen harjoituksia) <https://oph.cloubi.fi/web/site-178148/state-jurdemjggqrcytr/front-page>
- Kielibuusti <https://www.kielibuusti.fi/fi/suomenopettajat/s2-opetusmateriaalipankki#/>
- Suomen kielen alkeet | Oppiminen | yle.fi <https://yle.fi/aihe/oppiminen/suomen-kielen-alkeet>
- Luetaan yhdessä -verkoston materiaalipankki ja -vinkit yhdessä
www.luetaanyhdessa.fi
- Tähtijengi-materiaalit eri ikäluokille <https://katsomusdialogi.fi/materiaalit/#kielen-supersankarit>

- Rovalan Setlementti ry:n Keskusteluklubin ohjevihko <https://rovala.fi/wp-content/uploads/2023/12/Keskusteluklubi.pdf>
- Pikku Kakkosen selkosadut ja niihin liittyvät materiaalit <https://yle.fi/aihe/a/20-10004372>
- Papunet – Vuorovaikutus ja kommunikointi kuuluvat kaikille. Kommunikaation tukimateriaaleja, kuvakortteja yms. <https://papunet.net/>
- Babadada-kuvasanakirja – Learn languages with BABADADA <https://babadada.com/>
- Materiaalia hyvinvoinnin ja oppimisen tueksi– Viitottu Rakkaus <https://viitoturakkaus.fi/>
- Suomen Mielenterveys ry:n kaveritaitomateriaalit yms. <https://mieli.fi/materiaalit-ja-koulutukset/materiaalit/material-target-group/alakoulu/>
- Perunakellari – interaktiivisia harjoituksia koululaisille (Ei päivitetä enää) <http://www.perunakellari.fi/>
- MOLLA ABC – kirjain- ja numeropelitahti <https://hehto.fi/molla/pelaa/>
- Ekapeli lukemisen taitojen harjoitteluun <http://www.lukimat.fi/lukeminen/materiaalit/ekapeli.html>
- Suomen Luonto- ja ympäristökoulujen liitto ry – <https://www.luontokoulut.fi/> , materiaalit ja koulutukset <https://mappa.fi/>
- Värinautit, ilmaisia materiaaleja moneen <https://www.varinautit.fi/>
- KUVILLA, visuaalista kuvallista materiaalia opetuksen käyttöön <https://sites.google.com/view/kuvilla/kuvilla?authuser=0>

Kirjallisuutta ja artikkeleja

- Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus <https://www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/suomi-toisena-kielena-ja-kirjallisuus-0>
- Mitä on S2-opetus? <https://tts.oulu.fi/media/tiedostot/s2-opetus.pdf>
- Ääntämisen opettaminen <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/aantamisen-opettaminen>
- Eija Aho, Mari Nikonen, Aino Huhtaniemi: Fonetiikkaa suomen kielen oppijoille (Ei ladattavissa)
- Väärinkäsitys: Suomi on monotoninen kieli <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2016/01/12/vaarinkasitys-suomi-monotoninen-kieli>
- Panetko painoa sanalle? <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2017/05/19/panetko-painoa-sanalle>
- Historian opetus luokanopettajan ja S2-opettajan yhteistyönä viidennellä luokalla <https://helsinkioppii.hel.fi/ideat/historian-opetus-luokanopettajan-ja-s2-opettajan-yhteistyona-viidennella-luokalla/>
- Eloranta, L. 2017. ”Ja sitten ne sanat olivat niin outoja että ne tuli jo hauskaks” - S2-oppilaiden ja lukumummien kokemuksia lukutuokioilla lukemisesta ja motivaatiosta. Jyväskylän yliopisto. Kasvatustieteen laitos. Pro gradu - tutkielma. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:ju-201705112296>
- Villanen, H. 2019. Luokanopettajien kokemuksia suomea toisena kielenä puhuvien oppilaiden saamasta yleisestä tuesta yleisopetuksessa. Jyväskylän yliopisto. Kasvatustieteen laitos. Erityispedagogiikan pro gradu -tutkielma. <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/63172/1/URN%3ANBN%3Afi%3Aju-201903181882.pdf>

S2-perusteita aineenopettajille

Tuttuja sovelluksia, joita on apua sanastoissa:

Pinterest <https://fi.pinterest.com/>
ThingLink <https://www.thinglink.com/>
Storydice <https://davebirss.com/storydice/>
Texting Story <https://textingstory.com/>
Quizlet <https://quizlet.com/>
Kahoot <https://kahoot.com/>
WordWall <https://wordwall.net/>

Vinkkejä kielitietoisuuteen

- 10 maailman oudointa kieltä <https://www.youtube.com/watch?v=bLbsj1aSzdE>
- Esimerkkejä eri oppiaineiden kielitietoisista työtavoista <https://www.oph.fi/fi/oppimateriaali/monilukutaitoa-kielitietoisesti-eri-oppiaineissa-tietoa-ja-tyotapoja/esimerkkeja-eri>
- Kielitietoinen matematiikan opettaminen - Eiran aikuislukio <https://www.eira.fi/fi/tietoa-koulusta/hankkeet-ja-yhteistyö/kielitietoinen-matematiikan-opettaminen/>
- Mitä on kielitietoisuus? <https://www.helsinki.fi/fi/unitube/video/9a4750dc-ceb3-456c-9702-a9f46064f288>
- Kielitietoisuuden opettajan opas <https://enorssi.fi/kielitietoisuuden-opettajan-opas/>
- Heikkola, L. M., Kekki, N., & Repo, E. 2021. Kielen rooli oppimisessa ja opettamisessa: Aineenopettajaopiskelijoiden käsityksiä. <https://research.abo.fi/fi/publications/kielen-rooli-oppimisessa-ja-opettamisessa-aineenopettajaopiskelijat>
- Aalto, E., Mustonen, S., Järvenoja, M. & Saario, J. 2019. Monikielisen oppijan matkassa. Jyväskylän yliopiston opettajankoulutuslaitos. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://monikielisenoppijanmatkassa.fi>
- 10 askelta kielitietoisuuteen – graphicgrub (wordpress.com) <https://leeawrites.wordpress.com/2024/03/23/10-askelta-kielitietoisuuteen/>
- Näkökulmia nuorten monikielisyyteen ja Suomen kielivarantoon https://www.kieliverkosto.fi/fi/journals/kieli-koulutus-ja-yhteiskunta-syyskuu-2021/nakokulmia-nuorten-monikielisyyteen-ja-suomen-kielivarantoon?fbclid=IwAR2ydtkh1D3i6_2tMSo8Y9G-eMhzc4zpKgXQKn5hM8vbOHNWc4n0fDylzU
- Monikielisyydestä ja opetuskielen tukemisesta <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/monikielisyydesta-ja-opetuskielen-tukemisesta>
- Viinikka, J. & Voutilainen, E. 2013. Ääniä ilmassa, merkkejä paperilla - Puhutun ja kirjoitetun kielen suhteesta. Kielikello 3. <https://kielikello.fi/aania-ilmassa-merkkeja-paperilla-puhutun-ja-kirjoitetun-kielen-suhteesta/>

Materiaaleja ja ainekohtaisia vinkkejä

- Opetushallituksen verkkojulkaisuja ja oppimateriaaleja <https://www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut>

- Sanapajaan kerätään valikoidusti eri oppiaineissa esiintyviä vaikeita sanoja ja käsitteitä <https://sanapaja.edu.fi/>
- Maistuva koulu (ideoita ruokakasvatukseen) <https://maistuvakoulu.fi/>
- Suomen luonto- ja ympäristökoulujen liitto ry: Työkaluja opetukseen, kasvatukseen ja nuorisotyöhön – MAPPA <https://mappa.fi/>
- Materiaalia historiaan, työelämä-tietouteen, yhteiskuntaan - Vilma - Tervetuloa (pkky.fi) (vanha) <https://classroom.google.com/w/NzE0MDkzMjc4Mzc3/t/all>
- Päivänselvää -materiaalit (maksullisia) yksilöllistetyn oppimäärän mukaan opiskeleville tai muuta erityistä tukea tarvitseville oppilaille <https://opike.fi/?s=päivänselvää>
- KIELIPUU Ympäristöaiheisia harjoitustehtäviä <https://www.kielipuu-materiaali.fi/>
- Avaruus <http://www03.edu.fi/oppimateriaalit/avaruus/app/>
- Suomen muutto- ja paikkalinnut <http://linnutfi.oph.oodles.fi/>
- Ainesta on! - Eiran aikuislukio <https://www.eira.fi/fi/tietoa-koulusta/hankkeet-ja-yhteisty/ainesta-on/>
- Linnasmäen opiston materiaalit:
 - Kemia <https://linnas.fi/wp-content/uploads/2019/09/kemia.pdf>,
 - Fysiikka <https://linnas.fi/wp-content/uploads/2019/09/fysiikka.pdf>,
 - Biologia <https://linnas.fi/wp-content/uploads/2019/09/biologia.pdf>,
 - Matematiikka https://linnas.fi/wp-content/uploads/2019/09/matematiikka_maahanmuuttajille.pdf
- Kielitietoista oppimateriaalia eri aineista, Turun normaalikoulun MINKKI-hankkeen verkkoalusta <https://minkki.tnk.fi/>
- OPH matematiikan sanasto (venäjä) – <https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/suomi-venaja-matematiikka.pdf>
- OPH matematiikan sanasto (englanti) – http://www03.edu.fi/oppimateriaalit/matematiikan_sanastot/suomi-englanti%20matematiikka.pdf
- Video Suomen historiasta nykypäivään (useita eri kieliä) – Suomen 100 vuotta Virtasten silmin – näin köyhästä maatalousmaasta tuli moderni hyvinvointivaltio | Ihminen ja yhteiskunta | Oppiminen | yle.fi <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2017/05/09/suomen-100-vuotta-virtasten-silmin-nain-koyhasta-maatalousmaasta-tuli-moderni>
- OPH:n aikuistenperusopetukseen tekemä materiaali (ihmisen biologia, matematiikka, yhteiskuntaoppi, historia) <https://aipe.edu.fi/web/site-807316/state-jurdgnzqgercytztzr/front-page>
- Hissu: historiaa ja suomea <https://historiaajasuomea.com/>
- Historiaa maahanmuuttajille – HiMa <https://www.eira.fi/fi/tietoa-koulusta/hankkeet-ja-yhteisty/historiaa-maahanmuuttajille-%28hima%29/>
- Dialogikasvatus (uskonto/elämänkatsomustieto) <https://katsomusdialogi.fi/materiaalit/>
- Suomea sävelin <http://www.suomeasavelin.net/>
- Toiminnallisia vinkkejä eri oppiaineisiin - Liikkuva koulu <https://liikkuvakoulu.fi/liikkuva-koulu/>
- Kotoutumista kehollisilla ja pelillisillä menetelmillä (aikuisille) <https://kepele.metropolia.fi/>

- Aikuisten perusopetuksen päättövaiheen PerusSetti.fi
<https://perussetti.fi/paattovaihe/>
- Työelämäsanastoa selkokielellä
<https://selkokeskus.fi/selkojulkaisut/tyoelamasanastoa-selkokielella/>
- Linnasmäen opisto – työelämä tutuksi https://linnas.fi/wp-content/uploads/2019/09/tyoelama_tutuksi.pdf
- Tukea ja työvälineitä työelämässä oppimisen ohjaamiseen
<https://ohjaan.fi/ohjaamme/kielitetoinen-ja-monikulttuurinen-ohjaus/>
- Toimintasuomi-kortit – aikuisille, <https://rovala.fi/wp-content/uploads/2023/12/Toimintasuomi-kortit.pdf>
- Koti Suomessa (enemmän aikuisten alkeisiin, mutta esim. numerotaidoissa tai työelämäasioissa voi olla käyttökelpoinen nuorillekin) – <https://kotisuumessa.fi>

S2 -vahvistusta äidinkielen ja kirjallisuuden opettajille

Facebook-ryhmiä S2-opettajille:

Suomenopettajat

Perusopetuksen suomenopettajat

VALOA! Maahanmuuttajien valmistava opetus

Aloittelevat s2-opettajat

S2-opetusmusiikkia

Materiaaleja

- Kielibuusti: Fonetikkaa suomenopettajille | Kielibuusti
<https://www.kielibuusti.fi/fi/suomenopettajat/pedagogiikkapankki/aantamisen-opetus/fonetikkaa-suomenopettajille>
- S2-opettajien linkit verkko-oppimateriaaleihin ja kommentoitu luettelo S2- opetuksen materiaaleista: <https://www.suomenopettajat.fi/toiminta/linkit/verkkomateriaalit/>
- Vastasaapuneen oppilaan tiedonalakohtaisten lukutaitojen arviointityökalu Valu 2
<https://www.helsinki.fi/fi/koulutuksen-arviointikeskus/vastasaapuneen-oppilaan-tiedonalakohtaisten-lukutaitojen-arviointityokalu-valu-2>
- Lukuteatteri | IKI-TARU | Tarinoilla lukijaksi (utu.fi) <https://sites.utu.fi/iki-taru/taidelahtoiset-menetelmat/lukuteatteri/>
- Lukuteatterinäytelmien tekstipankki - KOJU.NMI.FI
<https://koju.nmi.fi/lukuteatterinaytelmien-tekstipankki/>
- Suomen kieli sanoo tervetuloa – Menetelmäsivusto vapaaehtoistyötä tekeville kielioppaille ja Toisto-ohjaajille. <https://suomenkielisanootervetuloa.fi/>
- Kielitaidon osoittaminen Suomen kansalaisuutta varten | Opetushallitus (oph.fi)
<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/kieli-ja-kaantajatutkinnot/yleiset-kielitutkinnot-yki/kielitaidon-osoittaminen-suomen-kansalaisuutta-varten>
- Kielitarkistetut ops-taitotasot 22 (oph.fi)
<http://www02.oph.fi/ops/taitotasoasteikko.pdf>
- Ope Marin verkkokurssit <https://www.marikokkonen.fi/>, esim. [Millainen kielitaito on A2 tai B1?](#)
- Funktionaalista suomea - funk! suomi – Funktionaalinen kielioppi ja S2-opetus
<https://www.funksuomi.fi/>
- HAUSKA TAVATA! Opin suomea <https://hauskatavata.fi/>
- Arjen aakkoset. Harjoituksia aikuisen maahanmuuttajan luku- ja kirjoitustaidon opiskeluun https://linnas.fi/wp-content/uploads/2019/09/arjen_aakkoset.pdf
- Oikeesti aikuisten I - tekstejä ja harjoituksia suomen kielen opetukseen
https://linnas.fi/wp-content/uploads/2019/09/Oikeesti_aikuisten_1.pdf
- Oikeesti aikuisten II - harjoituksia suomen kielen opetukseen https://linnas.fi/wp-content/uploads/2019/09/oikeesti_aikuisten_2.pdf
- CaptainA / SaySuomi Aalto-yliopiston ASR-tutkimusryhmän laatima sovellus, joka antaa palautetta suomen kielen ääntämisestä. Sovelluskaupoista
- Kotoa kotiin –itseopiskelumateriaalia <https://kotoakotiin.wordpress.com/>

- Salpauksen perunat, Koulutuskeskus Salpauksen eri kursseilla käytettyjä Hot Potatoes -ohjelmalla tehtyjä harjoituksia <https://salpro.salpaus.fi/hotpotatoes/>
- Rovala-opiston suomen kielen opiskeluympäristö <https://rovala.fi/moninet/opiskele-suomea/>
- Puhutsä suomee? – Puhekielen verkkokurssi <https://sites.google.com/view/puhekielikurssi/puhekielen-verkkokurssi>
- Puhekieli, kirjakieli <https://peda.net/brahe/kyto/yto2/pakolliset/vjv/stks/at/pkl>
- Suomen puhekielen 100 yleisintä sanaa <https://www.suomisujuu.fi/2020/05/01/suomen-puhekielen-100-yleisinta-sanaa/>
- Jyväskylän yliopisto: Kielikompassi. Murteet <https://kielikompassi.jyu.fi/opetus/s2/mps/>
- Murteita inhotaan ja rakastetaan | Elävä arkisto | yle.fi <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2011/12/19/murteita-inhotaan-ja-rakastetaan>
- Näytteitä selkokirjoista: <https://randomfinnishlesson.blogspot.com/2020/12/easy-finnish-book-samples.html>
- Ryhmäyttyviä ja kieltä aktivoivia tehtäviä <https://ryhmarenki.fi/>

Kirjallisuutta ja artikkeleja

- Pollari, J. & Koppinen, M.-L. 2011. Maahanmuuttajan kohtaaminen ja opettaminen. (Ei ladattavissa)
- Aalto, E., Mustonen, S., & Tukia, K. 2009. Funktionaalisuus toisen kielen opetuksen lähtökohtana. <https://journal.fi/virittaja/article/view/4204>
- S2-oppilaiden kielellisten taitojen arviointi ja tukeminen <https://koju.nmi.fi/wp-content/uploads/2022/06/S2-oppilaiden-kielellisten-taitojen-ja-lukemisen-tukeminen.pdf>
- Kuukka, K., Rapatti, K. & Reiman, N. (toim.) 2023. Kielitaidon kehittymistä edistämässä. S2-oppimäärää opiskelevan oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi. Oppaat ja käsikirjat 2023:2. Helsinki: Opetushallitus. (Ei ladattavissa)
- Reading to Learn – menetelmä inklusiiviseen lukemisen opettamiseen | Opetushallitus (oph.fi) <https://www.oph.fi/fi/oppimateriaali/monilukutaitoa-kielitietoisesti-eri-oppiaineissa-tietoa-ja-tyotapoja-12>
- Kirjoitetun tekstin käsitteleminen oppitunnilla | Opetushallitus (oph.fi) <https://www.oph.fi/fi/oppimateriaali/monilukutaitoa-kielitietoisesti-eri-oppiaineissa-tietoa-ja-tyotapoja-7>
- Maahanmuuttajataustaisten nuorten osaaminen PISA 2022 -tutkimuksessa - OKM - Opetus- ja kulttuuriministeriö <https://okm.fi/-/maahanmuuttajataustaisten-nuorten-osaaminen-pisa-2022-tutkimuksessa>
- SIALS 2000-tutkimus, Aikuisten toinen kansainvälinen lukutaitotutkimus Suomessa, tiedote <https://ktl.jyu.fi/fi/piaac/sials>
- Malin, A., Sulkunen, S. & Laine, K. 2013. PIAAC 2012. Kansainvälisen aikuistutkimuksen ensituloksia. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2013:19. Helsinki: Opetus- ja kulttuuriministeriö. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-237-1>
- Kansainvälinen aikuisten taitotutkimus PIAAC – Koulutuksen tutkimuslaitos (jyu.fi) <https://ktl.jyu.fi/fi/piaac>

- Opettaja-lehti: [S2-oppilaat saavat alle vuoden aikaa oppia suomen kieli – tutkimusten mukaan tarvitsisivat 5–7 vuotta](#)
- Harju-Autti, R. 2022. Kielellisesti tuettu opetus. Yläkouluikäiset maahanmuuttajaoppilaat opetuskieltä ja oppiainesisältöjä oppimassa. Tampereen yliopisto. Kasvatustieteiden ja kulttuurin tiedekunta. Väitöskirja. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-03-2666-1>
- Taskinen, S. 2017. ”Ne voi opita toisilta”. Kasvatustieteellinen design-tutkimus maahanmuuttajaoppilaiden osallisuutta edistävästä luokkakäytännöistä. Lapin yliopisto. Kasvatustieteellinen tiedekunta. Väitöskirja. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-337-029-6>
- Arvonen, A. 2011. Maahanmuuttajanuorten oppimisvaikeuksien tunnistaminen. NMI Bulletin 1, 33-42. Verkkolehti. Saatavissa: <https://bulletin.nmi.fi/wp-content/uploads/2011/01/Arvonen.pdf>.
- Nissilä, L. & Sarlin, H.-M. (toim.) 2009. Maahanmuuttajien oppimisvaikeudet. Helsinki: Opetushallitus. (Ei ladattavissa)
- Nikula, T. (2010). Kielikäsityksen ja kielenopetuksen kytköksistä. Kieli, koulutus ja yhteiskunta. <https://jyx.jyu.fi/handle/123456789/26982>

Kirjasarjoja ja muita materiaaleja

Kirjoja, kirjasarjoja ja verkkomateriaalia

- Marjamäellä sarja nimeämisen harjoitteluun <https://www.valteri.fi/tiesitko-etta-suosittusta-marjamaella-sarjaa-saa-jo-kolmella-kielella/>
- Selkeästi Suomessa: selkokieline Suomen yhteiskuntaopin oppikirja - Merja Björklind, Tarja Lågas & Mikko Metsäranta. Finn Lectura
- Sirkku Latomaa, Eila Hämäläinen: Mitä kuuluu?
- Ketterä 7–9, suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppikirja. Otava
- Eläköön! Suomen kieli – Aapinen. Edita
- Ystävien lukukirja. SanomaPro
- Mainio. Edukustannus
- Satuovien aapinen ja lukukirja. Edukustannus
- Eka Suomi. Toka suomi. Opetushallitus
- ViLLE, Turun yliopistossa kehitetty oppimisjärjestelmä, joka tarjoaa oppilaalle ja opettajalle tietoa oppimisesta. (maksuton, mutta tarvitaan maksullinen koulutus) <https://ville.utu.fi>
- Manabua - ILT Education palvelu selittää oppiaineiden käsitteet ja avainsanat (maksullinen, 3.–9. lk) <https://www.ilteducation.com/fi/manabua/>
- Treeni S2 -sarja. Otava
- Kielikarhu. Opetushallitus
- Luen. Kirjoitan. Opin. Finn Lectura
- Avainsanoja. SanomaPro.
- Eläköön!-oppimateriaalikonaisuus. Edita
- Aamu -kirjasarja. Opetushallitus
- Moi! — Luku- ja kirjoitustaidon oppikirja. Opetushallitus
- Tuhti S2-materiaalipaketti. Sanalahti
- Kato hei! – puhekielen oppikirja. Finn Lectura
- ELLI Early Learning -materiaalit, eism. Ymmärrän ympäällä, SAKSET KÄTEEN – toiminnallinen S2-oppimateriaali, Logico-pelit <https://ellinkauppa.fi/>

Pelejä

- Sanamix
- Bananagram
- Tatun ja Patun Suomi
- Opetellaan Sanaralli
- Alias /Junior Alias
- Eläinmuistipelit
- Piirrä ja arvaa
- Otsapokka
- Oppi ja Ilo: Lasten Suomi -palapeli
- Sana sanottavana (isommille oppilaille fraasien ja sanontojen opetteluun, kielen eri rekistereiden tunnistamiseen)
- Kipinäkeskus: Roihusten perhe (oppimateriaali, joka sopii erityisen hyvin käsitteiden ja kerronnan taitojen harjoitteluun pienryhmätilanteissa ja erityisopetuksessa)